

EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİNDE EKLENECEK DEĞERLER

Dr. Öğr. Üyesi Özge YENİCE CEYLAN*

ÖZET

Edinilmiş mallara katılma rejiminde eklenecek değerler meselesi, artık değer hesabında dikkate alınan bir unsurdur. Bu rejimde her eşin katılma alacağı diğer eşin artık değerinin yarısı üzerinden hesaplanır. Artık değer hesabında, yalnızca mal rejiminin sona erdiği andaki edinilmiş mallar dikkate alınmaz. Denkleştirmenin yapılması yanında, TMK m. 229/I'de belirtilen değerler de edinilmiş mallara eklenir. Böylece kanun koyucu, ilgili hükümde öngörülen kazandırma veya devir konusu malvarlığı değerlerinin hesabi olarak edinilmiş mallara eklenmesini sağlar. Ekleme kurumu sayesinde, aleyhine kazandırma veya devir yapılan eşin katılma alacağı korunmuş olur. Bu açıdan, edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesinde önem taşıyan bir kurum olarak eklenecek değerler, bu çalışmada inceleme konusu yapılacaktır. Çalışmada öncelikle m. 229/I'de belirtilen kazandırma ve devirler hakkında bilgi verilecektir. Ardından, ekleme talebinin ileri sürülmesi ve ispat yükü meselesi incelenecektir. Üçüncü olarak eklemenin gerçekleştirilmesi ve hukuki sonuçları üzerinde durulacak; son olarak ekleme talebinin üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi, m. 229/II hükmünün tamamlayıcısı olan m. 241 hükmü ile birlikte değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mal rejimleri, edinilmiş mallara katılma rejimi, eklenecek değerler, katılma alacağı, yasal mal rejimi

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, yeniceo@gmail.com. (Geliş Tarihi: 04.05.2018 – Kabul Tarihi: 02.08.2018)

VALUES TO BE ADDED IN THE REGIME OF PARTICIPATION IN ACQUIRED PROPERTY

ABSTRACT

The issue of values to be added in the regime of participation in acquired property is an important factor in the calculation of surplus value. In this regime, claim of participation is calculated on the half of the surplus value of the other spouse. In the calculation of surplus value, not only the acquired property at the end of the property regime, but also in addition to the equalisation, the values specified on article 229/I of Turkish Civil Code are taken into consideration. Thus, the legislator ensures that the acquired property is added as an account of the value of transactions foreseen in the relevant provision. Under favour of the institution of adding, the claim of participation of the spouse who didn't make the transaction, is protected. In this respect, the values to be added as an important institution in the division of matrimonial property shall be examined in this study. Firstly, information will be given about the transactions mentioned in the article 229/I. Then, the proposal of the addition request and the burden of proof will be examined. Thirdly, the realization of the adding and its legal consequences will be emphasized. Finally, propounding of the addition request against third parties, will be evaluated together with article 241.

Key Words: Matrimonial property regimes, regime of participation in acquired property, values to be added, participation receivables, statutory matrimonial property regime

GİRİŞ

Evlilik, kişisel olduğu kadar mali sonuçları da olan bir kurumdur. Her eşin, malvarlığı ile ilgili tasarrufta bulunması evlilik birliğini etkiler. Bu sebeple, yasa koyucu, mal rejimlerini özel olarak düzenlemiştir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu¹, 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren, eşler arasında yasal mal rejimi olarak “*edinilmiş mallara katılma*” rejimini kabul etmiştir². Bu mal rejiminde, her eşin, üzerinde hak sahibi olduğu malvarlığı, “*edinilmiş mallar*” (TMK m. 219) ve “*kişisel mallar*” (TMK m. 220 vd.) olmak üzere ikiye ayrılır. (TMK m. 218). Bu ayırımı, mal rejiminin tasfiyesi hâlinde katılma alacağının hesaplanması yönünden önem taşır.

Edinilmiş mallar, her eşin katılma rejiminin devamı süresince karşılığını vererek elde etmiş olduğu malvarlığı değerleridir (TMK m. 219/I). Bu mal grubuna giren değerler, m. 219/II’de; çalışma karşılığı olan edinimler, sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler, çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar, kişisel malların gelirleri ile edinilmiş malların yerine geçen değerler şeklinde ifade edilmiştir. Böylece edinilmiş malların neler olduğu sınırlayıcı olmayan bir şekilde sayılmıştır³. Öte yandan, TMK m. 222, “*bir eşin tüm malları aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir*” demek suretiyle, edinilmiş malların m. 219’da yazılanlardan ibaret olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca bir malın edinilmiş mal olup olmadığı belirlenirken, ilgili malvarlığı değerinin m. 220 uyarınca kişisel bir mal olup olmadığına da bakılması gerekir⁴.

¹ 08.12.2001 tarih ve 24607 sayılı Resmi Gazete.

² Bu husus, TMK m. 202’de, “*eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıldır. / Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kanunda belirlenen diğer rejimlerden birini kabul edebilirler.*” şeklinde ifade edilmiştir.

³ **Gürsoy, Serhan / Bulut, Harun** (2004) Aile Mahkemeleri Uygulaması, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 484; **Anıl, Yaşar Şahin / Taner, Yonca** (2011) Eşler Arasındaki Mal Rejimleri, İstanbul, Legal Yayınevi, s. 105.

Hayat sigortası ve hayat sigortasından yapılan ödemelerin, sigorta bedeli prim ve aidatların ödendiği mal grubuna göre değerlendirileceği yönünde bkz. **Özüğür, Ali İhsan** (2008) Mal Rejimleri, 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 38.

⁴ Bu hükme göre, kişisel mallar, eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya ile mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yahut

Katılma rejiminde, eşler, tasarruf yetkileri kural olarak kısıtlanmadığından, kanuni sınırlar çerçevesinde, kişisel ve edinilmiş mallarını yönetme, bunlardan yararlanma ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunma haklarına sahiptir⁵. (TMK m. 223). Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her eş, diğer eşle ve üçüncü kişilerle her türlü hukuki işlemi yapabilir, alacaklı veya borçlu duruma gelebilir⁶. (TMK m. 193). Diğer eş, ancak mal rejiminin tasfiyesi hâlinde yapılacak hesaplama sonucunda kalan bakiye üzerinde katılma alacağına sahip olur⁷. Rejim sona erdiğinde, eşlerin malvarlığı, kişisel ve edinilmiş mallar olarak ikiye ayrılır ve her eşin katılma alacağı diğer eşin *edinilmiş mallarına* göre hesaplanır. Bu hesaplama yapılırken, rejimin sona erme anındaki malvarlığı durumu dikkate alınır⁸. (TMK m. 228).

Katılma alacağının belirlenebilmesi için, öncelikle artık değer hesaplanması gerekir⁹. Artık değer, eklemekten (m. 229) ve denkleştirmeden (m. 230) elde edilen miktarlar da dâhil olmak üzere her eşin edinilmiş mallarının

herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri, manevi tazminat alacakları ve kişisel mallar yerine geçen değerlerdir.

Edinilmiş mal sayılması gereken bazı malvarlığı değerlerinin kişisel mal sayılabileceği yönünde bkz. **Hatemi, Hüseyin** (2005) Aile Hukuku I (Evlilik Hukuku), İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 97. Buna karşılık, m. 219 ile sayılan edinilmiş malların, kanunen emredici bir biçimde örnek olarak gösterildiği, edinilmiş mal olmaktan çıkarılamayacağı hakkında bkz. **Anıl/Taner**, s. 105.

⁵ **Acar, Faruk** (2008) Aile Hukukumuzda Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 105; **Barlas, Nami** (2004) 'Eşler Arası Hukuki İşlem Özgürlüğü ve Sınırları', Necip Kocayusufoğlu İçin Armağan, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 138; **Anıl/ Taner**, s. 177.

⁶ **Anıl/ Taner**, s. 177.

⁷ **Jungo, Alexandra** (2016) 'Art. 208 ZGB', Peter Breitschmid, Alexandra Jungo, (Herausgeber) Personen- und Familienrecht, Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB, PartG, 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, S. 682, Rn. 1.

⁸ Katılma rejimi, eşlerden birinin ölümü veya başka bir mal rejiminin kabulü ile sona erebileceği gibi; mahkemece evliliğin iptali veya boşanma sebebiyle sona erdirilmesine veya mal ayrılığına geçilmesine karar verilmesi hâllerinde dava tarihinden itibaren geçerli olmak üzere de sona erebilir. (TMK m. 225). Katılma rejimi, ölüme kesin gözle bakılan durumlarda, ölüm karinesinin gerçekleşmesi (TMK m. 31, 44/I) ve ölüm olasılığı hâlinde gaiplik kararıyla da (TMK m. 32/I) sona erebilir. Bkz. **Gençcan, Ömer Uğur** (2018) Mal Rejimleri Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 1159. Taraflar arasında derdest bir boşanma davası bulunuyorsa, bu davanın bekletici mesele yapılması gerektiği hakkında bkz. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 24.6.2010, E: 2010/1425, K: 2010/3458. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.4.2018.

⁹ Artık değer miktarı, kalan aktif bakiyeyi ifade eder; olumsuz bakiye dikkate alınmaz. Bkz. **Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper** (2012) Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, İstanbul, Filiz Kitabevi, s. 222.

toplam değerinden bu mallara ilişkin borçlar çıkarıldıktan sonra kalan miktarı ifade eder. (m. 231). Bu tasfiye sonucunda her eşin artık değerinin yarısı üzerinde diğer eşin katılma alacağı doğar. Her iki eşin de katılma alacağı bulunuyorsa, kanunen takas yapılı ve katılma alacağı fazla olan eşin, bunu talep etme hakkı olur¹⁰. (m. 236/I). Görüldüğü üzere, artık değer hesaplanırken, yalnızca edinilmiş mallar dikkate alınmamakta, ayrıca kanunda belirtilen birtakım değerler de edinilmiş mallara *eklenmektedir*. Kanun koyucu, malvarlığını tüketerek diğer eşin katılma alacağına kısmen veya tamamen kavuşmasına engel olmak isteyen eşlere engel olmak amacıyla ekleme kurumunu düzenlemiştir¹¹.

Öte yandan, m. 229 emredici nitelikli bir düzenleme olup¹², TMK m. 194 ve m. 199'da öngörülen, ailenin ekonomik varlığını korumaya yönelik önlemleri ve katılma rejimine ilişkin bazı hükümleri (m. 233/II, 225/II) tamamlar¹³. Örneğin, bir eşin mal varlığını tüketecek tarzda bağışta bulunması, m. 199'da öngörülen tedbirin alınmasını gerektirir¹⁴. Aynı zamanda, böyle bir bağışlama, somut olayın koşullarına göre eklenecek değer olarak da değerlendirilebilir.

¹⁰ **Acar, Faruk** (2017) 'Yargıtay Uygulamasında Yasal Mal Rejimine İlişkin Tespitler': Akipek Özal, Şebnem / Uzun Kazmacı, Özge ve diğerleri (Editörler) Medeni Kanun'un ve Borçlar Kanunu'nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926'dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, C: 1, Ankara, Yetkin Yayınları. s. 200.

¹¹ **Steck, Daniel / Fankhauser, Roland** (2017) 'Der ordentliche Güterstand der Errungenschafts- beteiligung / Art. 208', Schwenzer, Ingeborg / Fankhauser, Roland (Herausgeber) Scheidung Band I: ZGB, 3. Auflage, Stämpfli Verlag, S. 703, Rn. 1; **Jungo**, S. 682, Rn. 1; BGE 138 III 689 S. 691 E. 3.2; BGE 5A_61/2013. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

¹² **Şipka, Şükran** (2013) Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, 3. Baskı, İstanbul, XII Levha Yayıncılık, s. 228-229; **Nuspliger, Isabelle** (2016) 'Hinzurechnung', Kostkiewicz, Jolanta Kren / Wolf, Stephan / Amstutz, Marc / Fankhauser, Roland (Herausgeber) Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, 3. Überarbeitete Auflage, Orell-Füssli Verlag AG, S. 396, Rn. 8; **Steck/ Fankhauser**, S. 708, Rn. 9; **Sarı, Suat** (2007) Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, İstanbul, Beşir Kitabevi, s. 199; **Zeytin**, s. 155.

¹³ **Gümü, Mustafa Alper** (2008) Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri, (TMK m. 185-281), İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 366; **Steck/ Fankhauser**, S. 704, RN. 1.

¹⁴ **Acar** (2008), s. 105. Böyle bir tedbir kararı alınmadığı için devir işlemi gerçekleştiği takdirde, eş, TMK m. 241 uyarınca eksik kalan miktarı üçüncü kişiden talep edebilir. Ayrıca eğer şartları varsa, muvazaalı devir için gerek TBK hükümlerine gerekse İİK m. 277 vd'na istinaden mahkemeye başvurarak devir işleminin iptalinin istenebileceği yönünde bkz. **Özer Deniz, Miray** (2016), Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiyesi, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 84.

I. EKLENECEK DEĞERLER

A. GENEL OLARAK

TMK m. 229/I, nelerin edinilmiş mallara değer olarak ekleneceğini şu şekilde belirlemiştir: i. Eşlerden birinin mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde diğer eşin rızası olmadan, olağan hediyeler dışında yaptığı karşılıksız kazandırmalar. ii. Bir eşin mal rejiminin devamı süresince diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla yaptığı devirler. Bu hükümle, karşılıksız kazandırma ve katılma alacağını azaltmak kastıyla yapılan devirler olmak üzere, iki tür işlemin konusunu teşkil eden malvarlığı değerlerinin edinilmiş mallara ekleneceği öngörülmüştür. TMK m. 229/II ise; bu tür kazandırma veya devirlere ilişkin uyuşmazlıklarda mahkeme kararının, davanın kendisine ihbar edilmiş olması koşuluyla, kazandırma veya devirden yararlanan üçüncü kişilere karşı da ileri sürülebileceğini belirtmiştir.

TMK m. 229/I'de iki ayrı işlem türünden söz edilmiş olsa da, iki bent de aynı amaca hizmet eder¹⁵. Bu amaç, katılma alacağı konusunda haksız uygulamaları önlemek, bu tarz uygulamalara karşı yaptırım olarak bunları hiç yapılmamış saymak, parasal değer olarak hesaplamada dikkate almak ve bu suretle diğer eşin katılma alacağını korumaktır¹⁶. Zira eşlerden birinin edinilmiş mallarının değerini azaltması, diğer eşin katılma alacağının azalmasına yol açacaktır¹⁷.

¹⁵ **Acar, Faruk** (2014) Aile Hukukumuzda Aile Konutu, Mal Rejimleri, Eşin Yasal Miras Payı, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 222; **Kılıçoğlu, Ahmet** (2002) Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, s. 53.

¹⁶ **Acar** (2014), s. 222. **Kılıçoğlu** (2002), Katılma Rejimi, s. 53; **Zeytin, Zafer** (2005) Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 155; **Nuspliger**, S. 394, Rn. 1; **Jungo**, S. 683, RN. 2; **Sarı**, s. 191; **Gümiş**, s. 366. Bu maddeyle, eşlerin birbirine karşı korunduğu hakkında bkz. **Ateş, Turan** (2013) Edinilmiş (Kazanılmış) Mallara Katılma Rejimi, 3. Baskı, Ankara, Bilge Yayınevi, s.151.

¹⁶ **Steck/ Fankhauser**, S. 703, RN. 1.

¹⁶ **Hausheer/ Reusser/ Geiser**, S. 699, Rn. 3; **Steck/ Fankhauser**, S. 703, RN. 1; BGE 5A_662/2008, E. 2.3.1. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

¹⁷ **Sarı**, s. 191; **Steck/ Fankhauser**, S. 703, RN. 1. BGE 5A_662/2008, E. 2.1. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018. Üçüncü kişide bulunan mallara ilişkin hileli hareketler ve muvazaalı işlemlerin m. 229 kapsamında değerlendirilmesi ve muvazaa davasının tasfiye davasında bekletici mesele yapılması gerektiği hakkında bkz. **Acar** (2017), s. 180 vd. Aksi yönde bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 2012/8-192, K: 2012/629, 26.09.2012. <www.lexpera.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018.

TMK m. 229 ile güdülen koruma amacı, eşlerin işlem özgürlüğüne bir kısıtlama getirmez, fakat edinilmiş mallarını diğer eşin katılma alacağını kısmen veya tamamen almamasını sağlamak amacıyla kötüye kullanan kişinin sorumlu olmasını sağlar¹⁸. Yoksa eşlerin, kural olarak, edinilmiş mallarını elde tutma, artık değer elde etme yükümlülükleri bulunmamaktadır¹⁹. Bununla birlikte, edinilmiş malların sadece kötü yönetilmesi veya aşırı tüketime konu edilmesi, m. 229'un uygulanmasını gerektirmez²⁰. Fakat bu durum, TMK m. 199 gereği tasarruf yetkisinin kısıtlanması sebebiyle hâkime başvurmayı haklı kılabılır.

TMK m. 229'un uygulama alanına, bu hükümde belirtilen özellikleri taşıyan malvarlığı devirleri girer. Bu bağlamda, edinilmiş malların değerini azaltan tasarruf işlemleri ile devir borcu doğuran veya değer azaltması yaratan borçlandırıcı işlemler, m. 229'un kapsamına girebilir. Ekleme, ancak mal rejiminin devamı süresince, edinilmiş mal grubuna giren malvarlığı değerlerine ilişkin olarak yapılan devirler bakımından söz konusu olabilir²¹. Eşlerin kişisel malları üzerinde yaptığı tasarruflar bakımından, m. 229'un uygulanması söz konusu olmaz²². Fakat kazandırma veya devir işleminin, edinilmiş mallardan mı yoksa kişisel mallardan mı yapıldığı her zaman kolay tespit edilemez. Bu hususta öncelikle işlemi yapan eşin fiili iradesine bakılır, bu şekilde bir belirleme yapılamıyorsa farazi irade araştırılır²³. Farazi iradenin anlaşılması yönünden çoğu kez işlemin sebebi yardımcı olur²⁴. Örneğin, eşlerden biri, diğer

¹⁸ **Steck/ Fankhauser**, S. 703, Rn. 1.

¹⁹ **Hausheer, Heinz/ Reusser, Ruth/ Geiser, Thomas** (1992) 'Der ordentliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung' Meier-Hayoz, Arthur (Herausgeber) Berner Kommentar Band/Nr II/1/3/1, Stämpfli Verlag, S. 700, Rn. 5; **Steck/ Fankhauser**, S. 703, RN. 1; BGE 5A_662/2008, E. 2.3.1; BGE 118 II 27. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018. BGE 107 II 306, S.309, E. 4c. <www.tech4transparency.org>, s.e.t. 27.04.2018.

²⁰ **Steck/ Fankhauser**, S. 703, RN. 1. BGE 5A_714/2009, E. 4.4; BGE 5C_66/2002, E. 2.4.2. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

²¹ **Acar**, (2014), s. 223; **Jungo**, S. 683, Rn. 2; **Steck/ Fankhauser**, S. 706, Rn. 8.

²² **Demir, Şamil** (2014) 'Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değerin Hesaplanması ve Paylaştırılması' Ankara Barosu Dergisi, S. 1, s. 253. Anne babasına şehit olan kardeşi sebebiyle ödenen tazminatlarla satın alınmasına katkı sağlanan konutun, davalının kişisel malı olduğu ve konutun tamamının artık değer olarak kabul edilemeyeceği hakkında bkz. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, E: 2010/7233, K: 2011/3613, T: 21.06.2011. <www.lexpera.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018.

²³ **Steck/ Fankhauser**, S. 708, Rn. 9; **Jungo**, S. 683, Rn. 2.

²⁴ **Jungo**, S. 683, Rn. 2.

eşin rızası olmadan, kendisine kalan mirastan üç çocuğunun her birine 10.000 TL vermiş olsa, bu bağışlama kişisel mallardan yapılmıştır. Buna karşılık, eşlerden biri, işvereninden aldığı kıdem tazminatı ile bağışta bulunmuşsa, edinilmiş mallardan yapılan bir tasarruf söz konusudur.

B. KARŞILIKSIZ KAZANDIRMALAR

1. TMK m. 229/I, b.1 Kapsamına Giren Karşılıksız Kazandırmalar

TMK m. 229/I, b. 1 uyarınca, eşlerden birinin mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde diğer eşin rızası olmadan olağan hediyeler dışında yaptığı karşılıksız kazandırmalar, tasfiye hâlinde edinilmiş mallara değer olarak eklenecektir. Bu bendin uygulanabilmesi için, öncelikle, edinilmiş malların değerini azaltan veya artış olmasını engelleyen sağlararası bir karşılıksız kazandırma olmalıdır²⁵. Sağlararası bağışlama buna örnek gösterilebilir²⁶, karma ve gizli bağışlar da bu kapsamda değerlendirilebilir²⁷. Karşılıksız edinilen kısım çerçevesinde karma bağışların da dâhil edilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır²⁸. Gizli bağışlamada ise mal kaçırma kastından da söz edilebilir ve zaman sınırlaması bakımından eş lehine olacağından m. 229/b.2'ye dâhil edilebilir²⁹. İbra gibi karşılıksız olarak alacaktan vazgeçme, vakıf kurma, miras bırakanın mirasçılara hayatta iken yaptığı miras payına ilişkin devirler, hayat sigortasından doğan yararlar edinilmiş mal grubunun aleyhine gerçekleştiği takdirde, m. 229/I, b.1 anlamında karşılıksız kazandır-

²⁵ Dural/ Ögüz/ Gümüş, s. 219; Steck/ Fankhauser, S. 709, Rn. 12; Gümüş, s. 368; Sarı, s. 192; Jungo, S. 684, Rn. 5; Hausheer/ Reusser/ Geiser, S. 709, Rn. 21. BGE 127 III 396, S. 400. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

²⁶ Steck/ Fankhauser, S. 709, Rn. 12; Acar (2014), s. 224; Kılıçoğlu, Ahmet (2014) Katkı-Katılma Alacağı, 4. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, s. 139; Dural/ Ögüz/ Gümüş, s. 219; Gümüş, s. 368; Nuspliger, S. 395, Rn. 4; Jungo, S. 684, Rn. 4.

²⁷ Steck/ Fankhauser, S. 709, Rn. 12; Acar (2014), s. 224. Karşılıksız edinilen kısım çerçevesinde karma bağışların da dâhil edilmesi gerektiği yönünde bkz. Nuspliger, S. 395, Rn. 4; Jungo, S. 687, Rn. 15. BGE 116 II 225 E. 3e. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018. Gizli bağışlamada mal kaçırma kastından da söz edilebileceği ve zaman sınırlaması bakımından eş lehine olacağı için m. 229/b.2'ye dâhil edilebileceği görüşü için bkz. Acar (2008), s. 106, dn. 334.

²⁸ Nuspliger, S. 395, Rn. 4; Hausheer/ Reusser/ Geiser, S. 709, Rn. 22; Jungo, S. 687, Rn. 15. BGE 116 II 225 E. 3e. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

²⁹ Acar (2008), s. 106, dn. 334.

madan söz edilir³⁰. Öğretide ivazın edinilmiş mallardan karşılanması hâlinde, ivazdan feragat sözleşmesi de eklenecek değer olarak kabul edilmiştir³¹. Oysa mal rejimi, miras paylaşımından önce tasfiye edildiği için, ölüme bağlı tasarruflarla yapılan karşılıksız kazandırmaların, katılma rejiminin tasfiyesinde dikkate alınmaması gerekir³². Zira bu durumda sağ kalan eşin bir zararı bulunmaz. Ahlaki bir yükümlülüğün ifasına ilişkin kazandırmaların eklenecek değer olarak kabul edilip edilemeyeceği tartışmalıdır³³. TMK m. 229'un açık hükmü karşısında, olağan hediyeler, diğer eşe yapılan kazandırmalar ve diğer eşin açık veya örtülü rızasıyla üçüncü kişilere yapılan kazandırmalar ise eklenecek değer olarak kabul edilemez³⁴.

TMK m. 229/b.1'in uygulanması açısından karşılıksız kazandırmada bulunan eşin tasfiyeden mal kaçırma veya diğer eşin katılma alacağını azaltma kastını taşıması aranmaz³⁵. Tamamen iyiniyetle yapılan karşılıksız kazandırma dahi bu bentteki şartları taşıyorsa, eklenecek değer olarak mal rejiminin tasfiyesinde dikkate alınır³⁶. Bununla birlikte, öğretide, kanun koyucunun burada süre koşulunu aramakla, mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde yapılan bu tür kazandırmalarda da alacak kaçırma kast ve kuşkusuna sahip olduğu kabul edilmektedir³⁷.

³⁰ **Gümüş**, s. 368; **Dural/ Ögüz/ Gümüş**, s. 219; **Acar** (2014), s. 224; **Jungo**, S. 684, Rn. 4; **Nuspliger**, S. 395, Rn. 4; **Steck/ Fankhauser**, S. 709, Rn. 12. Vakıf kurma iradesinin ölüme bağlı tasarrufla açıklanmasının, tasarrufa ilişkin ekleme gereğini ortadan kaldırmayacağı ve süre hesabında vakfın tüzel kişilik kazandığı anın esas alınacağı hakkında bkz. **Gümüş**, s. 368, dn. 505.

³¹ **Acar** (2014), s. 224. Bir eşin, üçüncü kişi yararına karşılıksız olarak çalışmasının da karşılıksız kazandırma olduğu yönünde bkz. **Şıpka**, s. 232-233.

³² **Hausheer/ Reusser/ Geiser**, S. 709, Rn. 21; **Şıpka**, s. 233; **Gümüş**, s. 367, dn. 495; **Zeytin**, s. 159; **Sarı**, s. 192-193, dn. 224'teki yazarlar.

³³ **Nuspliger**, S. 684, Rn. 4. Olumlu yönde bkz. **Deschenaux, Henri/ Steinauer, Paul-Henri/ Baddeley, Margareta** (2009) *Les effets du mariage*, Deuxième édition, Stämpfli Editions SA Berne, N. 1320; olumsuz yönde bkz. **Hausheer/ Reusser/ Geiser**, S. 710-711, Rn. 22. Yargı kararlarının tenkis uygulamasına paralel olarak ahlaki bir görevin ifası için verilen şeyleri de ivazsız kazandırma kapsamında değerlendirdiği hakkında bkz. **Gümüş**, s. 368. Evlilik dışında doğan çocuğun annesine yapılan parasal yardımların, ahlaki bir yükümlülüğün ifası olmayıp, eklemeye tâbi olduğu hakkında bkz. **Steck/ Fankhauser**, S. 709, Rn. 12; **Jungo**, S. 684, Rn. 4; BGE 138 III 689 E. 3.3.3. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

³⁴ **Steck/ Fankhauser**, S. 709, 710, Rn. 13; BGE 127 III 396, S. 400. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

³⁵ **Acar** (2014), s. 227.

³⁶ **Acar** (2014), s. 227.

³⁷ **Kılıçoğlu** (2014), s. 139-140.

2. TMK m. 229 Kapsamında Karşılıksız Kazandırmanın Sınırları

a. Süre yönünden

TMK m. 229/I, b.1'e göre, sadece mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl³⁸ içinde yapılan karşılıksız kazandırmalar değer olarak edinilmiş mallara eklenebilir. Mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıldan daha önce yapılan karşılıksız kazandırmalar, m. 229/I, b.2'nin kapsamına girmediği sürece edinilmiş mallara değer olarak eklenmez³⁹.

Hukukumuzda borçlandırıcı işlem tasarruf işlemi ayırımına dayanan iki aşamalı devir süreci kabul edilmiştir. Bu nedenle, bir yıllık süre yönünden çeşitli ihtimaller gözetilmelidir. Örneğin, borçlandırıcı işlem bir yıldan önce, fakat bunun ifasını teşkil eden tasarruf işlemi bir yıl içinde yapılmışsa, tasarruf işlemi esas alınmalı, borçlandırıcı işlemin bir yıldan önce yapılmış olması değer olarak eklemeye engel olmamalıdır⁴⁰. Zira m. 229'un diğer eşin katılma alacağını koruma amacı bunu gerektirir. Buna karşılık, karşılıksız kazandırmaya ilişkin borçlandırıcı işlem, mal rejiminin sona erdiği ana kadar henüz ifa edilmemişse, bu durumda ilgili işlemin konusu hâlen edinilmiş mallar arasında yer aldığından herhangi bir ekleme yapılmasına gerek olmayacaktır⁴¹. O hâlde, önemli olan mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde ifanın yapılmış olması, icranın gerçekleşmesidir⁴². Zira edinilmiş mallarda gerçek anlamda eksilme icra ile mümkün olur⁴³. Bir bağışlama vaaadinin varlığı hâlinde bir yıllık süre bağışlamanın icra edildiği tarih dikkate alınarak değerlendirilecektir⁴⁴. Bir yıllık süre, hayat sigortasından doğan yararlar bakımından ise, sigorta sözleşmesinin kesinleştiği, yani artık dönülemez olduğu tarih itibarıyla

³⁸ Mehaz kanunda (ZGB Art. 208/I-2) bu süre beş yıl olarak öngörülmüştür. TMK gerekçesinde, beş yerine bir yıllık sürenin, tenkisle ilgili olan m. 527/III ile paralellik sağlamak amacıyla getirildiği belirtilmiştir. Bir yıllık sürenin, beş yıla nazaran üçüncü kişiler lehine ve hukuki istikrarı koruyucu bir etkiye sahip olup; eş açısından ise olumsuz olduğu hakkında bkz. **Acar** (2014), s. 226.

³⁹ **Sarı**, s. 193; **Dural/ Ögüz/ Gümüş**, s. 220; **Özüğür**, s. 59; **Gümüş**, s. 369.

⁴⁰ **Gümüş**, s. 368, dn. 505, **Sarı**, 193. Sözleşmenin veya borçlandırıcı işlemin yapıldığı an değil, icra edildiği an önemlidir; elden bağışlamada zilyetliğin devredildiği an, bağışlama taahhüdünde ifa edildiği an dikkate alınacaktır. Bkz. **Acar** (2014), s. 227.

⁴¹ **Sarı**, s. 193.

⁴² **Nuspliger**, S. 395, Rn. 6; **Acar** (2014), s. 227.

⁴³ **Acar** (2014), s. 227.

⁴⁴ **Dural/ Ögüz/ Gümüş**, s. 220, dn. 93.

dikkate alınacak; bu tarihten sonra ödenen primlerin her biri yeni bir kazandırma teşkil edecektir⁴⁵.

b. Konu yönünden

Bir karşılıksız kazandırmanın, m. 229 kapsamına girmesi için, öncelikle, konusunun edinilmiş mal olması gerekir⁴⁶. Karşılıksız kazandırmanın konusunu kişisel mallar teşkil ediyorsa, değer eklemesi yapılmaz. Zira değer olarak ekleme edinilmiş mallara yapılır ve m. 229'un diğer eşin katılma alacağını koruma amacı da bunu gerektirir⁴⁷.

Diğer yandan, olağan dışı bir karşılıksız kazandırma olması gerekir. Kazandırmanın olağan olup olmadığı, yapılış amacına, mali değerine ve kazandırmayı yapan eşin sosyal ve ekonomik durumuna göre tespit edilir⁴⁸. Keza tarafların gelenekleri, kültürel değerleri ile kazandırma yapılan kimse ile olan duygusal bağları da bu hususta belirleyicidir⁴⁹. Tarafların ekonomik durumu itibarıyla olağan kabul edilebilecek kazandırmalar, bir yıl içinde yapılmış olsalar dahi, edinilmiş mallara değer olarak eklenmezler⁵⁰. Buna göre, doğum günü, evlilik, mezuniyet gibi özel günlerde verilen ve bağışlamada bulunan eşin ekonomik durumuna uygun düşen hediyeler, eklenecek değer olarak değerlendirilmez⁵¹.

Karşılıksız kazandırmanın yardım amacıyla yapıldığı durumlar da, yapılış sebebi açısından olağan kabul edilebilir. Özellikle ahlaki vazifeler veya örf ve âdet gereği yapılan karşılıksız kazandırmalar, yapılış sebebi yönünden olağandır. Bunların, miktar itibarıyla da olağan olması hâlinde, edinilmiş mallara değer olarak eklenmesi söz konusu olmayacaktır. Aksi takdirde, bu karşılıksız kazandırmalar da edinilmiş mallara değer olarak eklenecektir⁵².

⁴⁵ Nuspliger, S. 395, Rn. 6.

⁴⁶ Gençcan, s. 1161; Zeytin, s. 157; Sarı, s. 192; Anıl/ Taner, s. 146; Demir, s. 253; Özer Deniz, s. 86.

⁴⁷ Sarı, s. 192.

⁴⁸ Anıl/ Taner, s. 147; Sarı, s. 194; Jungo, S. 686, Rn. 9.

⁴⁹ Gençcan, Ömer Uğur, s. 1160.

⁵⁰ Sarı, s. 194; Dural/ Öğüz/ Gümüş, s. 220; Nuspliger, S. 395, Rn. 5.

⁵¹ Dural/ Öğüz/ Gümüş, s. 220; Jungo, S. 686, Rn. 9; Gümüş, s. 369.

⁵² Örf ve âdete göre yükümlülüklerin yerine getirilmesinin, kanun gerekçesinde ve Federal mahkemenin tenkis hükümlerine ilişkin içtihatlarında, m. 229/I, b.1 kapsamında karşılıksız kazandırma kabul edildiği hakkında bkz. Zeytin, s. 159.

c. Diğer Eşin Rızası Yönünden

Bir karşılıksız kazandırmanın edinilmiş mallara değer olarak eklenebilmesi için, diğer eşin rızası dışında yapılmış olması gerekir⁵³. Diğer eşin rıza göstermiş olması hâlinde yapılan kazandırma m. 229 kapsamında karşılıksız kazandırma kabul edilmeyecektir. Dolayısıyla, rızanın varlığı, birinci bendin uygulanmasına engel olur ve rıza veren eşin söz konusu kazandırmaya ilişkin katılma alacağından vazgeçtiğini gösterir⁵⁴. Fakat bundan, rıza veren eşin miras hukukuna özgü tenkis talebinden vazgeçtiği anlamı çıkarılamaz⁵⁵.

Rıza belirli bir şekle tâbi olmayıp, her olaya özgü koşullar içinde değerlendirilir, açık veya örtülü olabilir⁵⁶ ve geriye dönük olarak da verilebilir⁵⁷. Karşılıksız kazandırmayı yapan eş, rızanın varlığını ispatla yükümlü olup, bunu her türlü delille ispatlayabilir⁵⁸. Sonradan verilen rıza, rıza veren eş bakımından “eklenecek değerden feragat” olarak nitelendirilir⁵⁹. Eşlerden birinin diğerine yaptığı karşılıksız kazandırmalarda, bu rıza mevcut kabul edilmelidir⁶⁰.

Aile içi yardımlaşmanın yoğun olduğu bölgelerde, bir kardeşin evliliği için eşlerden birinin yardım etmesi hakkında bilgi sahibi olmasına rağmen diğer eşin sessiz kalması rıza verdiği anlamına gelebilir⁶¹. Eğer bir kimse eşinin rızasıyla, yeni iş yeri açan genç kardeşine parasal yardımda bulunmuşsa, edinilmiş mal hesabında, yardım için kullanılan bu para hesaba katılmaz⁶². Diğer

⁵³ Mehzaz kanundaki beş yıllık süreden farklı olarak, uyuşmazlıkları çok geriye götürmemek amacıyla, TMK’da bir yıllık sürenin öngörülmesi olduğu hakkında bkz. **Zeytin**, s. 160, dn. 410.

⁵⁴ **Nuspliger**, s. 395, Rn. 5.

⁵⁵ **Gümüş**, s. 369; **Acar** (2014), s. 226; **Steck/ Fankhauser**, S. 710, Rn. 13.

⁵⁶ **Acar** (2014), s. 225; **Gümüş**, s. 369; **Nuspliger**, S. 395, Rn. 5; **Jungo**, S. 685, Rn. 7; **Steck/ Fankhauser**, S. 710, Rn. 13; **Demir**, s. 254-255; **Gençcan**, s. 1161.

⁵⁷ **Nuspliger**, S. 395, Rn. 5; **Jungo**, S. 685, RN. 7; **Steck/ Fankhauser**, S. 710, Rn. 13. Kazandırma anında rıza bulunmayıp, rejim sonlanmadan önceki bir tarihte onayın verilmesi hâlinde, bu kazandırma sebebiyle edinilmiş mallara ekleme yapılmayacağı yönünde bkz. **Gençcan**, s. 1161.

⁵⁸ **Sarı**, s. 194; **Özer Deniz**, s. 85.

⁵⁹ **Acar** (2014), s. 226; **Gümüş**, s. 369. TMK m. 229’un emredici nitelikte bir hüküm olması nedeniyle, yapılacak evlilik sözleşmesiyle feragat edilemeyeceği hakkında bkz. **Steck/ Fankhauser**, S. 708, Rn. 9. Buna karşılık, tasfiye anında bir şekle tâbi olmaksızın ekleme talebinden feragat edilebileceği yönünde bkz. **Gümüş**, s. 370.

⁶⁰ **Sarı**, s. 194. Benzer şekilde, eşlerin birbirine yaptığı kazandırmaların TMK m. 229/I kapsamına girmeyeceği hakkında bkz. **Nuspliger**, S. 395, Rn. 5.

⁶¹ **Acar** (2014), s. 225-226. Buna karşılık, eşin karşılıksız kazandırmanın varlığını öğrenmesine rağmen susmasının rıza sayılmayacağı görüşü için bkz. **Gümüş**, s. 369.

⁶² **Kılıçoğlu** (2014), s. 139.

eşin bilgisi dışında yapılan ve mal rejimi sona erdiği zaman da diğer eşin bilgi sahibi olmadığı her türlü karşılıksız kazandırma rıza dışı yapılmış sayılır⁶³. Eşlerden biri, diğer eşin de yardımıyla kız kardeşinin düğününde pahalı bir gerdanlık satın almışsa; eşin mali gücünü aşan bir hediye söz konusu olsa da, edinilmesinde diğer eşin de katkısı bulunduğundan, rızanın varlığı anlaşılır⁶⁴. Eşin karşılıksız kazandırmaya rıza göstermesi, bu karşılıksız kazandırma nedeniyle, TMK m. 229/II ve 241'e göre üçüncü kişilerden talepte bulunmasını engeller⁶⁵.

C. DİĞER EŞİN KATILMA ALACAĞINI AZALTMA KASTIYLA YAPILAN DEVİRLER

1. Süre Sınırının Bulunmaması

TMK m. 229/I, b. 2'de, süre koşuluna bağlı olmaksızın, tasfiyeden mal kaçırma amacına yönelik her türlü devir eklenecek değerler arasında sayılmıştır⁶⁶. Birinci bentte, mal rejiminin tasfiyesinden önceki bir yıl içinde yapılan devirler söz konusu iken, ikinci bentte böyle bir süre sınırlaması bulunmamaktadır. Bu devirlerin, mal rejiminin devamı süresince yapılmış olması şartıyla, hangi tarihte yapıldıklarının önemi yoktur⁶⁷. Dolayısıyla, devir, mal rejiminin sona ermesinden beş yıl önce yapılmış olsa bile, eklenecek değerler arasında sayılabilir. Bu bent kapsamına giren devirler, bir tür kanuna karşı hile olduğu için, kanun koyucu, süre sınırını kaldırmıştır⁶⁸.

⁶³ **Gümüş**, s. 369.

⁶⁴ **Zeytin**, s. 160.

⁶⁵ **Sarı**, s. 194.

⁶⁶ **Kılıçoğlu** (2014), s. 139; **Gümüş**, s. 369.

İlgili bendin gerekçesi şöyledir: "Maddenin (2) numaralı bendinde, edinilmiş mallara eklenmesi gereken değerlerden ikinci olarak, bir eşin mal rejiminin devamı süresince diğer eşin payını azaltmak amacıyla yaptığı devirler değerlendirilmiştir. Burada da bir önceki bentte olduğu gibi mirasta tenkise tâbi tasarruflar arasında yer alan 'saklı pay kurallarını etkisiz kılmak amacıyla yapıldığı açık olan temliklere' benzer bir hüküm getirilmiştir. Eşlerden birinin mal rejiminin devam ettiği süre içinde diğer eşin edinilmiş mallardan pay almasını azaltmak üzere yaptığı devirler de tasfiye sırasında edinilmiş mallara, hiç devir edilmemiş gibi eklenecektir." <www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss723_Madde_Gerekceleri_2.pdf>, s.e.t. 27.04.2018.

⁶⁷ **Jungo**, S. 687, Rn. 13; **Anıl/ Taner**, s. 147; **Özüğür**, s. 59.

⁶⁸ **Acar** (2014), s. 230; **Gençcan**, s. 1162.

2. Devir Türü

MK m. 229/I, b.2; birinci bentten farklı olarak, diğer eşin katılma alacağını azaltmak için yaptığı her türlü devri⁶⁹ düzenler. Devir, katılma rejimi devam ederken gerçekleşmelidir; rejim henüz başlamadan önce yapılan tasarruflar, eklenecek değer olarak kabul edilemez. TMK m. 229/b.2'nin uygulanabilmesi için edinilmiş mallara giren bir malvarlığı değerinin devri söz konusu olmalıdır⁷⁰. Bununla birlikte, katılma alacağını azaltmak kastıyla kişisel mallar da karşılıksız veya karma sözleşmelerle üçüncü kişiye devredilmiş olabilir. Örneğin, gelir getiren bir kişisel malın diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla karşılıksız olarak üçüncü kişiye devri böyledir⁷¹. Kişisel malların gelirleri kanun gereği edinilmiş mal olarak kabul edildiğinden, böyle bir devri de ikinci bent kapsamında değerlendirmek gerekir. Keza eşlerden birinin kişisel malı üzerine edinilmiş malından yaptığı katkı nedeniyle değer kazanan ve gelir getiren bir iş hanını, üçüncü kişilere karşılıksız veya az bir karşılık olarak devretmesi de böyledir⁷².

Katılma alacağını azaltma kastı ile yapılan devir, karşılıklı olabileceği gibi, karşılıksız da olabilir⁷³. İkinci bent, yapılan devrin amacını esas almış, devrin diğer eşin katılma alacağını azaltma kastıyla yapılmış olmasına vurgu yapmış, buna karşılık devir için yapılan işlem türü yönünden bir sınırlama getirmemiştir. Bu nedenle, hükmün uygulama alanı karşılıksız kazandırmalar ile sınırlı değildir. Örneğin, gerçek değerinin altında yapılan bir satış da, katılma alacağını azaltma kastı içeriyorsa, hüküm kapsamına dâhil edilir⁷⁴.

Üçüncü kişiye intifa hakkı tesisi, mülkiyet hakkından feragat veya maddi bir fiil gibi, eşlerden birinin, edinilmiş mallarına dâhil bir malvarlığı unsu-

⁶⁹ Devir ifadesinin, devir borcu doğuran borçlandırıcı işlemleri de kapsayacak şekilde anlaşılması gerektiği hakkında bkz. **Sarı**, s. 197. Bu hususta, devrin yapılma amacının önemli olduğu hakkında bkz. **Özer Deniz**, s. 88.

⁷⁰ **Acar** (2014), s. 232.

⁷¹ **Özüğür**, s. 59.

⁷² Bu gibi hâllerde, talep üzerine hâkimin, yoksun kalınan katılma alacağını tasarrufların yapıldığı tarihteki gerçek değere uygun olarak belirlemesi gerektiği ve zarar gören eşin, mahkemeden, edinilmiş mallara katılma rejiminin, mal ayrılığına dönüştürülmesini isteyebileceği hakkında bkz. **Özüğür**, s. 59-60.

⁷³ **Anıl/ Taner**, s. 147; **Özüğür**, s. 59; **Sarı**, s. 195; **Gümüş**, s. 369; **Acar** (2014), s. 230.

⁷⁴ **Zeytin**, s. 161; **Özüğür**, s. 59; **Özer Deniz**, s. 88.

runun değerini azaltan eylem ve işlemleri de ikinci bent kapsamına girebilir⁷⁵. Eşin yalnızca evlilik yükümlülüklerini ihlal eden ve edinilmiş mallara yönelik olan kişisel tüketimi ise, ikinci bent kapsamına girmez⁷⁶. Ahlakî bir vazife-nin ifası, olağan hediye, nafaka gibi yasal bir yükümlülüğün ifası hâllerinde, malvarlığını azaltma kastı yoktur⁷⁷.

3. Katılma Alacağını Azaltma Kastı

MK m. 229/I, b. 2'ye göre; bir eşin mal rejiminin devamı süresince diğer eşin katılma alacağını azaltma kastıyla yaptığı devirler, edinilmiş mallara değer olarak eklenir. Burada önem taşıyan husus, bir malvarlığı değerinin devredilmesindeki amaçtır. Bu amaç, eşlerden birinin, diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla hareket etmiş olmasıdır. İkinci bent bakımından söz konusu devirlerin kasıtlı olarak yapılması şarttır; bu kastın açık olması gerekmez⁷⁸, fakat ispatlanması gerekir⁷⁹. Örneğin; eşlerden biri, boşanma davası açmadan altı ay önce değerli bir taşınmazını yakın arkadaşına satmışsa, bu satışın gerçek iradeye mi yoksa katılma alacağını azaltma kastına mı yönelik olduğu araştırılmalı ve azaltma kastı ispatlandığı takdirde, taşınmazın değeri edinilmiş mallara eklenmelidir⁸⁰. Yargıtay, konuyla ilgili bir başka kararında ise, redle sonuçlanan ilk boşanma davasından çok kısa süre önce elden çıkarılan taşınmazın, taraflar bu davadan sonra bir daha bir araya gelmediklerinden,

⁷⁵ Anıl/ Taner, s. 148; Zeytin, s. 162; Gümüş, s. 369; Özer Deniz, s. 88.

⁷⁶ Gümüş, s. 369-370.

⁷⁷ Acar (2014), s. 232.

⁷⁸ Gümüş, s. 370.

⁷⁹ Kılıçoğlu (2014), s. 140. Benzer yönde, Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin, T: 9.5.2017, E: 2015/16956, K: 2017/6714 sayılı kararı şöyledir: "...Mahkemece, tasfiyeye konu taşınmazın satışından elde edilen paranın davalı tarafından evin ve çocukların ihtiyaçlarına harcanıldığını savunmasına karşı davacının harcanmadığına yönelik yeminli beyanına göre taşınmazın davacının katılma alacağını azaltma kastı ile devredildiği kabul edilerek katılma alacağına hükmedildiği, davalı adına satın alınan tasfiyeye konu 13863 ada 3 parsel 2 nolu bağımsız bölümün boşanma dava tarihinden yaklaşık iki yıl önce devredildiği anlaşılmıştır. Mal rejiminin sona erdiği tarihte tasfiyeye konu mevcut mal olmadığına göre, TMK 229 maddesine göre eklenecek değerlerin varlığını yani, mal rejiminin devamı süresince diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla yaptığı devir olduğunu davacının ispatlaması gerekir..." (Karar için bkz. Gençcan, s. 1162-1164). Ayrıca bkz. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 7.6.2017, E: 2016/7259, K: 2017/8502. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

⁸⁰ Kılıçoğlu (2014), s. 140.

hayatın olağan akışına göre eklenecek değer olarak kabul edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır⁸¹.

Malvarlığını azaltma kastı, devir gerçekleştiği anda bulunmalıdır⁸². İkinci bendin uygulanmasında, üçüncü kişinin kastı aranmaz; üçüncü kişi iyi niyetli bile olsa kendine karşı katılma alacağının ihlali oranında alacak ileri sürülebilir⁸³.

Eşlerden biri, diğer eşin katılma alacağını azaltma kastıyla hareket etmemiş olsa bile, yaptığı devir sonucunda diğer eşin katılma alacağı azalmışsa, ikinci bent kapsamına giren bir durum yoktur. Örneğin, eşin edinilmiş malları arasında kullanılmış bir buzdolabı varken, miras olarak kendisine daha iyisinin kalması ve eskisinin üçüncü kişiye hediye edilmesi hâlinde, diğer eşin katılma alacağını azaltma kastıyla yapılan bir devir söz konusu değildir⁸⁴. Diğer eşin katılma alacağını azaltma kastı bulunmadıkça, elden çıkarılan malvarlığının devir tarihindeki değeri tasfiye esnasında edinilmiş mallara değer olarak eklenmez. Mesela, arazi kayması nedeniyle çökme, yıkılma tehdidi altında olan ve edinilmiş mal niteliği taşıyan ev değerinin çok altında satılmışsa, böyle bir durum söz konusudur⁸⁵.

TMK m. 229/b.2'de, diğer eşten alacak kaçırma kastı aranıyor olsa da, birinci bent bakımından, karşılıksız kazandırmada bulunan eşin böyle bir kastı aranmaz. Dolayısıyla, devreden eş, alacak kaçırma kastı olmaksızın, tamamen iyi niyetle bağışta bulunsa bile, tasfiyede, b. 1 kapsamında dikkate alınacaktır⁸⁶.

⁸¹ Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 6.4.2016, E: 2014/26603, K: 2016/6145. Benzer yönde bkz. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, E: 2.2.2016, E: 2016/539, K: 2016/1751. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

“... Tasfiyeye konu taşınmazın boşanma dava tarihinden kısa bir süre önce 3. Kişiyeye satıldığı, daha sonra tekrar satışa konu edildiği kısa süreli satışlarla taşınmazın el değiştirdiği dosya kapsamından anlaşıldığından hayatın olağan akışına göre bu işlemlerin TMK'nın 229/2 nci maddesi uyarınca 'eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla yapılan devir' olarak kabul edilmesi gerekir...” (Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 09.11.2015, E: 2011/735, K: 2015/15962) <www.corpus.com.tr>, s.e.t. 29.04.2018.

⁸² **Gençcan**, s. 1164; **Acar** (2014), s. 230.

⁸³ **Acar** (2014), s. 231; **Gençcan**, s. 1164.

⁸⁴ **Zeytin**, s. 162.

⁸⁵ **Özüğür**, s. 59.

⁸⁶ **Kılıçoğlu** (2014), s. 139.

4. Rızanın Etkisi

TMK m. 229/b.2'nin uygulanması yönünden, diğer eş bu devre rıza göstermiş olsa bile, tasfiyede bu devir eklenecek değer olarak dikkate alınabilir⁸⁷. Bu sonuç, devre rıza gösteren diğer eşin, devri yapan eşin kendisinin katılma alacağını azaltma kastını bilmiyor olması koşuluyla kabul edilmelidir. Bir diğer ifadeyle, buradaki rıza, katılma alacağını azaltma kastına değil, ancak devir işlemine yönelik olarak anlaşılmalıdır. Eğer eş, diğer eşin bu devirle kendisinin katılma alacağını azaltma kastıyla hareket ettiğini biliyor ve buna açık veya örtülü olarak rıza gösteriyorsa, hükmün amacından hareketle ekleme yapılmaması gerekir.

II. HAKKIN İLERİ SÜRÜLMESİ VE İSPAT YÜKÜ

TMK m. 229/I, hangi malvarlığı değerlerinin edinilmiş mallara değer olarak ekleneceğini iki bent hâlinde hükme bağlamıştır. Bu hüküm bağlamında, ekleme talebinde bulunacak kişi, kazandırma ve devir işlemlerini yapmamış olan diğer eştir⁸⁸. Mal rejiminin hak sahibi eşin ölümü sebebiyle sona erdiği durumlarda ise, ölen eşin mirasçıları da eklenecek değerleri ileri sürebilirler⁸⁹. Her mirasçı, miras payına dayanarak eklenecek değerlerin dikkate alınmasını isteyebilir, böylece diğer mirasçıların payları bundan etkilenmez⁹⁰. TMK m. 649/II ile mirasçılara tanınan diğerlerinden bilgi alma hakkı, edinilmiş mallara eklenecek değerleri de kapsar⁹¹.

Eklenecek değerleri talep hakkı, diğer eşin rızasını almadan kazandırma veya devir işlemi yapan eşe, onun ölümü hâlinde ise mirasçılarına karşı ileri

⁸⁷ Zeytin, s. 163; Jungo, S. 687, Rn. 13.

⁸⁸ Gümüş, s. 367; Anıl/ Taner, s. 148; Jungo, S. 687, Rn. 14; Steck/ Fankhauser, S. 704, Rn. 2; Özer Deniz, s. 84. Bununla birlikte, m. 229'un uygulanması için, ilgili eş talep imkânına sahip olsa da, bunun şart olmadığı ve ekleme kurallarının uygulanması gerektiğini dava dosyasından anlayan hâkimin, ilgili yasal hükümleri resen uygulaması gerektiği yönünde bkz. Zeytin, s.156; Anıl/ Taner, s. 148; Gençcan, s. 1170.

⁸⁹ Nuspliger, S. 394, Rn. 1; Jungo, S. 687, Rn. 14; Steck/ Fankhauser, S. 704, Rn. 2; Özer Deniz, s. 84. Eşin veya mirasçıların alacaklılarının ise, mirasın tenkisinden (MK m. 562) farklı olarak, eklenecek değerleri ileri sürme haklarının bulunmadığı yönünde bkz. Gümüş, s. 367; Steck/ Fankhauser, S. 704, Rn. 2; Öztan, Bilge (2015) Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, s. 289.

⁹⁰ Nuspliger, S. 394, Rn. 1; Gümüş, s. 367; BGE 113 II 130; BGE 127 III 396. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

⁹¹ Hausheer /Reusser / Geiser, S. 703-704, Rn. 12.

sürülür⁹². TMK m. 229/I, ancak eş dışındaki kişilere kazandırma veya devir yapılması hâlinde uygulanabilir.

Ekleme talebinde bulunan eş veya mirasçı, üçüncü kişiye yapılan kazandırma veya devrin, diğer eşin edinilmiş mallarından yapıldığını ispatlamalıdır⁹³. Bu hususta, rıza dışında üçüncü kişiye karşılıksız kazandırma veya malvarlığını azaltma kastı ile devir yapıldığı ispatlanmalıdır. Yargıtay, boşanma davasının açıldığı tarihten altı ay önce davalı eşin sattığı, edinilmiş mal niteliğindeki taşınmazın bedelinin altı ay içinde harcanmasını hayatın olağan akışına aykırı bulmuş ve davalının, satış bedelini makul seviyede harcadığını kanıtlayamaması sebebiyle, davacı eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla taşınmazı elden çıkardığını kabul etmiştir⁹⁴.

Para veya misli mallara ilişkin karşılıksız kazandırmaların hangi malvarlığı kesiminden yapıldığını ispatlamak zordur⁹⁵. Olağan dışı hediyelerin kişisel mallardan yapıldığına dair genel bir karine yoktur⁹⁶; bağışlayanın fiili veya farazi iradesine göre sonuca varılır⁹⁷. Harcama yapan eş ise, üçüncü kişiye yaptığı karşılıksız kazandırmaya diğer eşin rıza gösterdiğini ispatlamalıdır⁹⁸.

⁹² Hausheer/ Reusser/ Geiser, S. 1006, Rn. 30; Anıl/ Taner, s. 148; Nuspliger, S. 394, Rn. 1; Steck/ Fankhauser, S. 705, Rn. 4.

⁹³ Gümüş, s. 367; Dural/ Ögüz/ Gümüş, s. 219; Nuspliger, S. 395, Rn. 3; Steck/ Fankhauser, S. 707, Rn. 9; Jungo, S. 683, Rn. 2. Bu, TMK m. 6'da öngörülen genel ispat kuralının bir görünümüdür. BGE 118 II 27 E. 3. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

⁹⁴ Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 7.6.2017, E: 2016/7259, K: 2017/8502. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

⁹⁵ Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 24.5.2016, E: 2016/8253, K: 2016/9070: "...Mahkemece anılan döviz ve TL mevduat hesaplarının banka dökümlerinin getirtilip nal rejiminin sona erdiği 26.3.2010 tarihi itibarıyla hesaplarda döviz ve TL cinsinden mevduat olup olmadığı araştırılması, hesaba belirtilen tarihten sonra giren döviz ve TL varsa TMK'nun 229/2. Maddesi çerçevesinde eklenecek değerden olup olmadığı değerlendirilerek, eklenecek değer olduğu kabul edildiği takdirde mevcut kabul edilerek tasfiyeye gireceği ve davacının bunlardan artık değere katılma alacağı talep edebileceğinin göz önüne alınması, gerekirse bu konuda hesap bilirkişisinden ek rapor alınması veya yeni bir bilirkişi görevlendirilmesi ile rapor alınması, gerçekleştirilecek sonuca göre karar verilmesi gerekir..." <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

⁹⁶ Aynı yönde Zeytin, s.158. Buna karşılık, olağan dışı kazandırmaların, diğer eşin rızası ile edinilmiş mallardan gerçekleşmediği ölçüde kişisel mallarda yer alacağı yönünde bkz. Piotet, Paul (1987) Die Errungenschaftsbeteiligung nach schweizerischem Ehegüterrecht, Bern, Stämpfli Verlag, s. 72.

⁹⁷ Gümüş, s. 367.

⁹⁸ Acar (2014), s. 225; Sarı, s. 194; Steck/ Fankhauser, S. 707, Rn. 9; Jungo, S. 683, Rn. 2. BGE 5A_85/2010 E 2.2; BGE 5A_714/2009 E 4.2; BGE 5A_662/2008 E 2.1; BGE 5C 66/2002 E. 2.4.2. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

III. EKLEMENİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

Katılma alacağı miktarı hesaplanırken, eşlerin malvarlığında yer alan haklardan edinilmiş mal niteliği taşıyanlar ayrılarak, m. 229/I kapsamına giren kazandırma veya devir işlemlerine konu edilen değerler edinilmiş mallara eklenir. Ekleme, ancak mal rejimi sona erdikten sonra talep edilebilir⁹⁹ ve bu andan itibaren on yıllık zamanaşımı süresine tâbi olur¹⁰⁰. Eklenecek değerlerin kural olarak devir tarihindeki sürüm değerleri dikkate alınır¹⁰¹ (TMK m. 232, m. 235/II). Mal rejimi ölüm nedeniyle sona ermişse, eklenecek değerlere konu malların değeri, ölüm gününe göre değil, malın elden çıktığı tarihe göre belirlenir. (m. 235/II). Tarımsal işletme söz konusu olduğunda ise, gelir değeri esas alınır (m. 233). Kazandırmanın konusu intifa hakkı veya emekli maaşı ise, bu gibi dönemsel edimlerin sermaye değeri eklemede hesaba katılır¹⁰².

TMK m. 229/I'de iki bent hâlinde belirtilen malvarlığı değerleri, mal rejiminin sona erdiği anda bulunmasalar da, artık değerın tespitinde kâğıt üzerinde hesaba katılırlar¹⁰³. Ekleme, sadece hesabi bir işlem olarak karşımıza çıkar ve m. 241 saklı kalmak kaydıyla, yapılan karşılıksız kazandırmaların geçerliliğine dokunmaz¹⁰⁴. Ekleme sonrası oluşan artık değerden hesap yoluyla

⁹⁹ Zeytin, s. 156; Steck/ Fankhauser, S. 705, Rn. 5; Demir, s. 253. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 490, K: 1488, T: 12.2.2004; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T: 18.6.2008, E: 2-432, K: 444. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018.

¹⁰⁰ Hausheer/ Reusser/ Geiser, S. 1000, Rn. 20; Steck/ Fankhauser, S. 705, Rn. 5; Demir, s. 255; Öztan, s. 289.

¹⁰¹ Zeytin, s. 157; Steck/ Fankhauser, S. 706, Rn. 7. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 11.11.2015 E: 2015/18313, K: 2015/20162; T: 7.12.2009, E: 2870, K: 5842. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018; Steck/ Fankhauser, S. 706, Rn. 7. Sürüm, bir malın satılır olmasını ifade eder. Sürüm değeri ile bir malın piyasada alınıp satıldığı değer kastedilir ve buna rayiç değer de denir. Gerçek değer ise bundan farklıdır. Bkz. Ateş, s.142.

Malın devredildiği tarih esas alınarak hesaplamının, kötü niyetli eşlere prim vereceği; eklenecek değerlerin, devir konusu malların tasfiye anındaki sürüm değerleriyle hesaplanması veya en azından denkleştirme bedellerinin Aile Mahkemesi'nce hakkaniyete uygun şekilde belirlenmesi gerektiği yönünde bkz. Özüğür, s. 60.

¹⁰² Jungo, S. 687, Rn. 15.

¹⁰³ Acar (2017), s. 180; Gümüş, s. 367; Jungo, S. 682, Rn. 1; Ateş, s. 13.

¹⁰⁴ Gümüş, s. 367; Jungo, S. 682, Rn. 1. "...Yapılan devir işleminin katılma alacağını azaltmak amacıyla yapıldığı sabit olsa bile, tasfiyede bedeli hesaba katılacağından, tapunun iptal ve tesciline karar verilemez..." (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2010/16339, K: 2010/17563, T: 25.10.2010). <www.lexpera.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018.

elde edilen katılma alacağını bir eş diğer eşten elde edebilirse, eklenecek değer olarak ifade edilen bu tür işlemler geçerliliğini korur¹⁰⁵. Burada tenkise tâbi sağlararası tasarruflara ilişkin kurallar kıyasen uygulanabilir¹⁰⁶.

Bir malvarlığı değerinin eklenecek değer niteliği taşıması, buna ilişkin işlemi geçersiz kılmaz¹⁰⁷. Zira kanun koyucu, m. 229'deki hâllerin gerçekleşmesi hâlinde, yapılan devirlerin iptalinden veya geçersizliğinden söz etmemiştir. Örneğin, diğer eşin rızası alınmadan üçüncü kişiye karşılıksız kazandırma yapılmışsa, bu durum o hukuki işlemin geçerliliğini etkilemediğinden; rızası alınamayan eşin ve mirasçılarının, muvazaalı işlemler dışında, iptal davası açma hakkı yoktur¹⁰⁸. Buna göre, devir nedeniyle yapılan sözleşme geçerliliğini korur ve üçüncü kişiden devir konusu malın iadesi istenemez¹⁰⁹. Bunun yerine, tasfiyede diğer eşin katılma alacağı belirlenirken, sanki söz konusu işlemler hiç yapılmamış, belirli malvarlığı değerleri malvarlığından hiç çıkmamış gibi kabul edilir ve edinilmiş mal grubu içinde varsayılarak değer itibarıyla ekleme yapılır¹¹⁰. İlgili edinilmiş malın değeri hesaplanırken, mülkiyet hakkını kısıtlayan, dolayısıyla değerini azaltan sınırlı aynı haklar yok sayılır; borçlandırıcı işlemlerde ise, edinilmiş malların toplam değerinden, edinilmiş mallara ilişkin borcun varlığı sebebiyle çıkarma yapılmadan, borçlandırıcı işlem yokmuş gibi katılma alacağı miktarı hesaplanır. Bu suretle, malvarlığına ilişkin tasarruf iptal edilmeden, talepte bulunan eşin katılma alacağı artmış olur¹¹¹. Tasfiyede diğer eşin katılma alacağına sahip olduğu saptandığında, diğer eşten tahsil edilmeyen bu alacağı ödemesi istenir¹¹².

¹⁰⁵ Acar (2014), s. 223.

¹⁰⁶ Gümüş, s. 366; Nuspliger, s. 394, Rn. 1; Anıl/ Taner, s. 148. TMK m. 565'in, m. 229'a çok benzediği; fakat mirasçılarının haklarının külli halefiyete dayandığı ve mülkiyet düzeyinde olduğu, buna karşılık, katılma alacağı ve tasfiye davalarında, diğer eşin aynı değil, alacak hakkı isteyebileceği hakkında bkz. Acar (2017), s. 181.

¹⁰⁷ Gençcan, s. 1158, dn. 1599; Kılıçoğlu (2002), s. 55; Sarı, s. 198; Zeytin, s. 158; Jungo, S. 687, Rn. 14; Demir, s. 253; Şıpka, s. 230; Ateş, s. 153.

¹⁰⁸ Steck/Fankhauser, S. 703, Rn. 1; Özüđur, s. 60; Anıl/ Taner, s. 148.

¹⁰⁹ Anıl/Taner, s. 148; Özüđur, s. 58, 60, Ateş, s. 153.

¹¹⁰ Steck/Fankhauser, S. 703, 706, Rn. 1, 6; Acar (2014), s. 222; Şıpka, s. 230; Kılıçoğlu (2002), s. 53; Zeytin, s. 155; Gümüş, s. 366; Nuspliger, S. 394, Rn. 1; Jungo, S. 683, Rn. 2; Demir, s. 255.

¹¹¹ Jungo, S. 687, Rn. 14.

¹¹² Anıl/Taner, s. 148.

Ekleme, kural olarak, sadece eşler arasında sonuç doğurur¹¹³. TMK m. 241'in, hak sahibi eşin katılma alacağına karşılamanamayan kısmı için eklenecek değerleri devralan üçüncü kişilere başvurma imkânının getirmesi de bu durumu değiştirmez. Ekleme talebi, öncelikle, devralan üçüncü kişiye değil, eşe veya onun mirasçılara karşı yapılır¹¹⁴.

TMK m. 229'un kapsamına giren bir işlemin karşı tarafı, aynı zamanda diğer eşin mirasçısı olabilir. Böyle bir durumda, mirasçı, yapılan işlem yönünden üçüncü kişi sıfatını koruyacaktır. İlgili eşe ait katılma alacağı, mirasçılara külli halefiyet yoluyla geçecek ve mirasçılar miras bırakan eşe ait hakkın sahibi olacaktır. Bununla birlikte, eğer tek mirasçı varsa, tarafını kendisinin oluşturduğu işlem nedeniyle ekleme istemek, somut olayın koşullarına göre dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edebilir.

IV. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE BAŞVURU

Her eş, kanuni sınırlar çerçevesinde, üçüncü kişilerle her türlü hukuki işlemi yapabilir. Üçüncü kişilerle yapılan işlemler, katılma alacağı ile ilgili birtakım sorunlara yol açabileceği için, kanunda özel olarak düzenlenmiştir¹¹⁵. TMK m. 229/I hükmünün uygulanabilmesi için, eş dışındaki üçüncü kişilere kazandırma veya devir yapılmış olmalıdır¹¹⁶. Artık değer hesaplanırken, eklenecek değer olarak bu hükümde belirtilen kazandırma ve devirlerin de değerlendirilmesi, eşlerin katılma alacağını etkiler¹¹⁷. Eşlerden biri, diğer eşin rızası olmadan edinilmiş mallarını karşılıksız olarak veya diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla üçüncü kişilere devrederse, diğer eşin katılma alacağı azalır ve kendisi diğer eşin edinilmiş mallarından daha fazla pay alır. Eğer katılma alacağı azalan eş, bu alacağını tasarrufta bulunan eşten elde edemiyorsa, m. 229'da belirtilen kazandırma ve devirlerden yararlanan üçüncü kişiye karşı da talepte bulunma imkânına sahip olur¹¹⁸. Bu tür kazandırma veya devirlere ilişkin uyuşmazlıklarda mahkeme kararı, davanın kendisine ihbar

¹¹³ Steck/Fankhauser, S. 705, Rn. 6.

¹¹⁴ Jungo, S. 730, Rn. 2; Steck/Fankhauser, S. 706, Rn. 6.

¹¹⁵ Anıl/ Taner, s. 177.

¹¹⁶ Jungo, S. 684, Rn. 6; Acar (2014), s. 233; BGE 5A_85/2013, E. 6.2. <www.bger.ch>, s.e.t. 27.04.2018.

¹¹⁷ Acar (2014), s. 233.

¹¹⁸ Jungo, S. 682-683, Rn. 1; Acar (2014), s. 233; Demir, s.257.

edilmiş olması koşuluyla, kazandırma veya devirden yararlanan üçüncü kişilere karşı da ileri sürülebilir. (m. 229/II).

TMK m. 229/II'de bahsedilen, üçüncü kişilere karşı ileri sürmenin ne anlama geldiği, m. 241'de ortaya konulmuştur¹¹⁹. TMK m. 229'da olduğu gibi, m. 241 de, katılma alacağının korunmasını amaçlar¹²⁰. TMK m. 241'de, katılma alacağı ihlal edilen eşin, üçüncü kişiye karşı dava açma imkânı düzenlenmiştir¹²¹. Buna göre, tasfiye sırasında borçlu eşin malvarlığı veya terekesi katılma alacağını karşılamadığı takdirde, lehine devir yapılan üçüncü kişiler de, eksik kalan kısım için, devraldıkları malvarlığı değeriyle sınırlı olarak sorumlu tutulmuşlardır. Bunun için, edinilmiş mallar arasında hesaplanması gereken, borçlu eş tarafından m. 229/I kapsamına giren kazandırma veya devir yoluyla üçüncü kişilerin yararlanmasına sokulmuş malvarlığı değeri bulunmalıdır¹²². Katılma alacağı miktarına ilişkin parasal değer, tasfiye sonunda katılma alacağının doğduğu, fakat borçlu eşin malvarlığından veya terekesinden elde edilemeyeceğinin anlaşıldığı andan itibaren üçüncü kişiye karşı ileri sürü-

¹¹⁹ **Acar** (2014), s. 233; **Zeytin**, s. 157. Burada mal rejimine özgü bir tenkis davası olduğu hakkında bkz. **Acar** (2008), s. 118. TMK m. 229/II sayesinde, m. 241'in uygulanmasının kolaylaştırılmasının amaçlandığı hakkında bkz. **Demir**, s. 257.

¹²⁰ **Hausheer/ Reusser/ Geiser**, S. 990, Rn. 5.

¹²¹ Hükmün gerekçesi şöyledir:

“Madde bir eşin katılmadan doğan alacağının, borçlu eşin malların ayrılması sonucu ortaya çıkan malvarlığından veya borçlu eş ölmüşse terekeye dâhil malvarlığından tahsil edilebilmesini düzenlemektedir. Bu malların kişisel veya edinilmiş mal olmasının önemi yoktur. Bu malvarlığı diğer eşin katılma alacağını karşılamadığı takdirde, bu madde ile alacaklı eşi, edinilmiş mallarında hesaba katılması gereken karşılıksız kazandırmaları, bunlardan yararlanan üçüncü kişilerden eksik kalan kısmın tamamlanmasını isteme hakkı tanınmaktadır. Bu düzenleme, katılma alacağı için borçlunun tasfiye sırasında sahip olduğu veya terekesine dâhil bütün malvarlığı ile sorumlu olmasının doğal bir sonucudur. İkinci fıkrada dava hakkı, alacaklı eşin veya mirasçılarının haklarının ihlal edildiğini öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve herhalde mal rejiminin sona ermesinden itibaren beş yıllık zamanaşımı süresine tâbi tutulmuştur. Bu maddenin ikinci fıkrasını karşılayan İsviçre Medeni Kanunu'nun 220 nci maddesinin ikinci fıkrasında uzun zamanaşımı süresi on yıl olarak öngörülmüştür. Ancak tenkisle ilgili hak düşümü süresini düzenleyen 571 inci madde ile paralellik sağlamak amacıyla maddede İsviçre aslından ayrılmış ve on yıllık süre yerine beş yıllık süre öngörülmüştür. Maddenin üçüncü fıkrası yetkiye ilişkin hükümler hariç olmak üzere, mirastaki tenkis davasına ilişkin hükümlere yollama yapmıştır.”

<www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss723_Madde_Gerekceleri_2.pdf> s.e.t. 27.04.2018.

¹²² **Anıl/ Taner**, s. 178.

lebilir¹²³. Görüldüğü üzere, üçüncü kişilere karşı yöneltilecek talepler bakımından, m. 229/II ile m. 241 hükümleri birbirini tamamlamaktadır¹²⁴.

TMK m. 241 ile getirilen dava hakkında, miras hukukunda yer alan tenkis davasına ilişkin kurallar kıyasen uygulanır (f. 3). Katılma alacağını tamamen elde edemeyen eş, tasfiye davası dışında, üçüncü kişiye karşı ayrı bir dava açabileceği gibi, böyle bir dava açmadan, ihbar etmek koşuluyla, ilgili mahkeme kararını kazandırma veya devirden yararlanan üçüncü kişiye karşı da ileri sürebilir¹²⁵ (m. 229/II). Tasfiyeye ilişkin mahkeme kararı, davanın ihbar edildiği, kazandırma veya devirden yararlanan üçüncü kişiye karşı da ileri sürülmüş ve bu kişi aleyhine sonradan m. 241'e dayanarak alacak davası açılmışsa, m. 229'daki kazandırma veya devir koşullarının yeniden araştırılmasına gerek yoktur¹²⁶. Zira bu tür uyuşmazlıklarda, önce, davalı eşin m. 229'da belirtilen şekilde kazandırma veya devir yapıp yapmadığı belirlenmelidir. Mahkemede, böyle bir kazandırma veya devir yapıldığı anlaşılırsa, söz konusu mal mevcut kabul edilerek hesaplama yapılır ve davacı tarafın katılma alacağı bulunduğu takdirde, miktarı saptanarak davalı eşten tahsili yönünde hüküm kurulması gerekir¹²⁷.

TMK m. 229, eşten tahsil edilemeyen katılma alacağı miktarını üçüncü kişiden parasal olarak isteme imkânını düzenler. Üçüncü kişiden kazandırma veya devirle elde ettiği malı iade etmesi istenemez. Bir diğer ifadeyle, aynı hak değil, yalnızca bir alacak hakkı talebi söz konusudur¹²⁸. Eğer şartları varsa, İİK

¹²³ **Özüğür**, s. 61; **Acar** (2014), s. 234-235. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 21.2.2017, E: 2015/11338, K: 2017/2301. <www.hukukturk.com>, s.e.t. 29.04.2018.

¹²⁴ "...TMK'nun 229. maddesinin TMK'nun 241. maddesinden ayrı ve bağımsız olarak uygulanması mümkün görülmemektedir..." Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 20.5.2013, E: 2012/11057, K: 2013/7419. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

¹²⁵ **Acar** (2014), s. 236. Katılma alacağı davasının üçüncü kişiye ihbarına ilişkin detaylı bilgi için bkz. **Gençcan**, s. 1165-1169.

¹²⁶ **Akçin, Fahri** (2017) 'Eşler Arasındaki Mal Rejiminin Tasfiyesi Davalarında Uygulamalar', Medeni Kanun'un ve Borçlar Kanunu'nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926'dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, C: 1, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 200.

¹²⁷ **Akçin**, s. 200.

¹²⁸ Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, T: 20.5.2013, E: 2012/11057, K: 2013/7419. Benzer yönde, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin T: 25.10.2010, E: 2010/16339, K: 2010/17563 sayılı kararı şöyledir: "...Türk Medeni Kanununun 229/2. Maddesine göre; eşlerden birinin mal rejiminin devamı süresince diğerinin katılma alacağını azaltmak kastıyla yaptığı devirler, tasfiyede edinilmiş mallara eklenecek değer olarak dikkate alınabilir. Yapılan devrin katılma alacağını azaltmak

m. 277 vd. hükümleri uyarınca, muvazaalı devirlerin iptali için, mahkemeye başvurularak tasarrufun iptali davası da açılabilir¹²⁹. Bu dava, dava konusu malın aynına ilişkin olmayıp, kişisel bir davadır¹³⁰. Tasarrufun iptali davasının amacı, borçlunun alacaklıdan mal kaçırma niyetiyle yaptığı işlemleri, davacı alacaklı için hükümsüz saymak ve bu suretle alacaklının dava konusu mal sanki hâlâ borçluya aitmiş gibi, cebri icra yoluyla elde etmesini sağlamaktır¹³¹. Bu davanın sonunda, tasarrufa konu olan mal, alıcının malvarlığından çıkıp yeniden borçlunun malvarlığına dönmez. Fakat mal alıcının malvarlığında kalsa da, davayı kazanan alacaklı, o malı haczettirip sattırma ve satış bedelin-den alacağını elde etme hakkına sahip olur¹³².

TMK m. 241/II uyarınca, üçüncü kişiye karşı açılacak dava, alacaklı eş veya mirasçılarının, haklarının ihlal edildiğini öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her hâlde mal rejiminin sona ermesinden itibaren beş yıl içinde açılmalıdır¹³³. Burada belirtilen bir ve beş yıllık süreler, hak düşürücü süre olup, durması veya kesilmesinden söz edilemez; ayrıca borçlu tarafından ileri sürülmemiş olsa bile, hâkim tarafından resen dikkate alınması gerekir¹³⁴.

TMK m. 229/II, yapılan devirlerin iptalinden veya geçersizliğinden söz etmediğinden, bu devir nedeniyle yapılan sözleşme geçerlidir ve üçüncü kişiden devir konusu malı iade etmesi istenemez. Tasfiyede, bu devirler yapılmamış gibi, edinilmiş malların hesabında dikkate alınır ve bu hesap sonucunda diğer eşin katılma alacağına sahip olduğu saptandığı takdirde, diğer eşten tahsil edilemeyen bu alacağın ödenmesi istenir¹³⁵.

amacıyla yapıldığı sabit olsa bile; tasfiyede bedeli hesaba katılacağından; tapunun iptal ve tesciline karar verilemez...” <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 28.04.2018.

¹²⁹ **Özer Deniz**, s. 84.

¹³⁰ **Uyar, Talih** (2017) ‘Muvazaa Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları’, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 75, S: 2017/3, Ankara, s. 266.

¹³¹ **Uyar**, s. 266.

¹³² **Uyar**, s. 266.

¹³³ Beş yıllık sürenin yerinde olmadığı yönünde bkz. **Özüğür**, s. 61.

¹³⁴ **Anıl/ Taner**, s. 178. Bununla birlikte, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, katılma alacağı ve değer artış payı davaları için, mal rejiminin sona ermesinden itibaren on yıllık zamanaşımı süresini kabul etmektedir. **Özüğür**, s. 78. Yargıtay, katkı payından doğan alacak davalarını da on yıllık zamanaşımı süresine tâbi tutmuştur. Bkz. Yargıtay. 2. Hukuk Dairesi, E. 2008/15136, K. 2008/14789, T: 10.11.2008. <www.kazanci.com.tr>, s.e.t. 27.04.2018.

¹³⁵ Burada tenkise benzer bir inceleme ve hesaplama söz konusudur. **Kılıçoğlu** (2014), s. 140.

Üçüncü kişi, m. 229'da belirtilen kazandırma veya devir konusu değerleri başkasına devretmiş olabilir. Eşten ilk kazanım elde eden üçüncü kişi mülkiyeti geçerli olarak elde ettiği için, sonraki devirlerde iyiniyet tartışmasına girilmez. Bu durumda, eş, ancak ilk kazanım elde eden üçüncü kişiye veya onun ölümü hâlinde mirasçılara karşı m. 229/II'ye başvurabilir¹³⁶. Üçüncü kişi, 229/II gereği bir takibe maruz kalmış ve zarara uğramışsa, kazandırma veya devri yapan eşe karşı aralarındaki hukuksal ilişkiye göre tazminat talebinde bulunabilir¹³⁷. TMK m. 241'in getirdiği imkân, sadece katılma alacağı'nın diğer eş veya mirasçıları tarafından ödenmemesine özgüdür, başka alacaklar için kullanılmaz ve bu dava hakkından önceden feragat edilemez¹³⁸.

¹³⁶ Acar (2014), s. 235.

¹³⁷ Acar (2014), s. 235.

¹³⁸ Anıl/ Taner, s. 179.

SONUÇ

1. Eşler, kanuni sınırlar içerisinde, mallarını yönetebilir, bunlardan yararlanabilir ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunabilirler. Her eşin tarafı olduğu hukuki işlemler, diğer eşin katılma alacağını etkiler. Katılma alacağı, diğer eşin edinilmiş mallarına göre hesaplanır ve bu hesaplama yapılırken rejimin sona erme anındaki malvarlığı durumu dikkate alınır. Katılma alacağını belirleyebilmek için, öncelikle, artık değerın hesaplanması gerekir. Artık değer, *eklemeden* ve denkleştirmeden elde edilen miktarlar da dâhil olmak üzere her eşin edinilmiş mallarının toplam değerinden bu mallara ilişkin borçlar çıkarıldıktan sonra kalan miktardır. Yapılacak tasfiye sonucunda her eşin artık değerinin yarısı üzerinde diğer eşin katılma alacağı doğar. Her iki eşin de katılma alacağı varsa, kanunen yapılan takas sonucu katılma alacağı fazla olan eşin talep hakkı olur. Artık değer hesabında, kanunda öngörülen birtakım değerler edinilmiş mallara eklenir.

2. TMK m. 229/I, eşlerden birinin mal rejiminin sona ermesinden önceki bir yıl içinde diğer eşin rızası olmadan, olağan hediyeler dışında yaptığı karşılıksız kazandırmalar ile bir eşin mal rejiminin devamı süresince diğer eşin katılma alacağını azaltmak kastıyla yaptığı devirlerin eklenecek değer olduğunu belirtmiştir.

3. Ekleme kurumu, malvarlığını tüketerek diğer eşin katılma alacağına kısmen veya tamamen kavuşmasına engel olmak isteyen eşlere engel olmak amacıyla düzenlenmiştir. Bu tarz uygulamalara karşı yaptırım olarak bunlar hiç yapılmamış sayılır, parasal değer olarak hesaplamada dikkate alınır ve bu suretle diğer eşin katılma alacağı korunmuş olur.

4. Ekleme talebini, katılma alacağı yönünden aleyhine kazandırma ve devir işlemi yapılan eş, ölümü hâlinde ise mirasçıları yapacaktır. Eşin veya mirasçıların alacaklılarının, mirasın tenkisinden farklı olarak, eklenecek değerleri ileri sürme hakları yoktur. Ekleme talebi, diğer eşin rızasını almadan kazandırma veya devir işlemi yapan eşe, onun ölümü hâlinde ise mirasçılarına karşı yapılır.

5. Ekleme talebinde bulunan eş, üçüncü kişiye yapılan kazandırma veya devrin diğer eşin edinilmiş mallarından yapıldığını ispatlamalıdır. Bu hususta, rıza dışında üçüncü kişiye karşılıksız kazandırma veya malvarlığını azaltma kastı ile devir yapıldığının ispatlanması gerekir. Davalı eş ise, söz ko-

nusu kazandırmaya davacı eşin rıza gösterdiğini veya ilgili devir sonucu elde ettiği kazanımı makul surette harcadığını kanıtlamalıdır.

6. Katılma alacağına tamamen veya kısmen kavuşamayan eş, bu alacağını m. 229/I'de belirtilen kazandırma veya devri yapan eşten elde edemiyorsa, bu işlemlerden yararlanan üçüncü kişiye karşı ileri sürebilir. Bunun için, davanın üçüncü kişiye ihbar edilmiş olması gerekir. (m. 229/II). İkinci fıkrada söz edilen, üçüncü kişilere karşı ileri sürmenin ne anlama geldiği, m. 241'de ortaya konulmuştur.

7. TMK m. 241, katılma alacağı ihlal edilen eşin, üçüncü kişiye karşı dava açma imkânını düzenler. Tasfiye sırasında borçlu eşin malvarlığı veya terekesi katılma alacağını karşılamazsa, lehine devir yapılan üçüncü kişiler de, eksik kalan kısım için, devraldıkları malvarlığı değeriyle sınırlı olarak sorumludur. Bunun için, edinilmiş mallar arasında hesaplanması gerekirken, borçlu eş tarafından m. 229/I kapsamına giren kazandırma veya devir yoluyla üçüncü kişilerin yararlanmasına sokulmuş malvarlığı değeri bulunmalıdır.

8. Üçüncü kişiye karşı açılacak bu dava, m. 241/II uyarınca, alacaklı eş veya mirasçılarının, haklarının ihlal edildiğini öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her hâlde mal rejiminin sona ermesinden itibaren beş yıl içinde açılmalıdır. Görüldüğü üzere, üçüncü kişilere karşı yöneltilecek talepler bakımından, m. 229/II ile m. 241 hükümleri birbirini tamamlamakta; 229'un, m. 241'den ayrı ve bağımsız olarak uygulanması mümkün görülmemektedir.

9. TMK m. 229/II, yapılan devirlerin iptalinden veya geçersizliğinden söz etmemiştir. Dolayısıyla bu devir nedeniyle yapılan sözleşme geçerli olup, üçüncü kişiden iade istenemez. Tasfiyede, bu devirler yapılmamış gibi, edinilmiş malların hesabında dikkate alınır ve bu hesap sonucunda diğer eşin katılma alacağına sahip olduğu saptandığı takdirde, diğer eşten tahsil edilemeyen bu alacağın ödenmesi istenir.

10. Üçüncü kişi, m. 229'da belirtilen kazandırma veya devir konusu değerleri başkasına devretmiş olabilir. Eşten ilk sırada hak kazanan üçüncü kişi mülkiyeti geçerli olarak elde ettiği için, sonraki devirlerde iyiniyet tartışmasına girilmez. Bu durumda, eş, ancak ilk kazanım elde eden üçüncü kişiye veya onun ölümü hâlinde mirasçılara karşı m. 229/II'ye başvurabilir. Üçüncü kişi, 229/II gereği bir takibe maruz kalmış ve zarara uğramışsa, kazandırma veya devri yapan eşe karşı aralarındaki hukuksal ilişkiye göre tazminat talebinde bulunabilir.

11.TMK m. 241'in getirdiği imkân, sadece katılma alacağının diğer eş veya mirasçıları tarafından ödenmemesine özgüdür, başka alacaklar için kullanılamaz ve bu dava hakkından önceden feragat edilemez.

12.Eklenecek değerlerin kural olarak devir tarihindeki sürüm değerleri dikkate alınır Mal rejimi ölüm nedeniyle sona ermişse, eklenecek değerlere konu malların değeri, ölüm gününe göre değil, malın elden çıktığı tarihe göre belirlenir. Tarımsal işletme söz konusu olduğunda ise, gelir değeri esas alınır Kazandırmanın konusu intifa hakkı veya emekli maaşı ise, bu gibi dönemsel edimlerin sermaye değeri eklemeye hesaba katılır.

13.TMK m. 229/I'de belirtilen malvarlığı değerleri, mal rejiminin sona erdiği anda bulunmasalar da, artık değer tespitinde kâğıt üzerinde hesaba katılırlar. Ekleme sonrası oluşan artık değerden hesap yoluyla elde edilen katılma alacağını bir eş diğer eşten elde edebilirse, eklenecek değer olarak ifade edilen bu tür işlemler geçerliliğini korur. Burada tenkise tâbi sağlararası tasarruflara ilişkin kurallar kıyasen uygulanabilir.

14.Ekleme, kural olarak, sadece eşler arasında sonuç doğurur. TMK m. 241'de, hak sahibi eşin katılma alacağının karşılanamayan kısmı için eklenecek değerleri devralan üçüncü kişilere başvurma imkânının getirilmiş olması bu durumu değiştirmez. Ekleme talebi, öncelikle, devralan üçüncü kişiye değil, eşe veya onun mirasçılarına karşı yapılır.

15. Eklemeye ilişkin hükümler, miras hukukundaki tenkis hükümlerine benzer. Fakat mal rejiminin tasfiyesiyle ilgili bir hüküm olan m. 229, mirasa ilişkin tenkis hükümlerinden daha önce uygulama alanı bulur.

KAYNAKÇA

Basılı Kaynaklar:

Acar, Faruk (2017) ‘Yargıtay Uygulamasında Yasal Mal Rejimine İlişkin Tespitler’: Akipek Özal, Şebnem / Uzun Kazmacı, Özge vd. (Editörler) Medeni Kanun’un ve Borçlar Kanunu’nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926’dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, C: 1, Ankara, Yetkin Yayınları.

Acar, Faruk (2014) Aile Hukukumuzda Aile Konutu, Mal Rejimleri, Eşin Yasal Miras Payı, , 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık. (Mal Rejimleri)

Acar, Faruk (2008) Aile Hukukumuzda Mal Rejimleri ve Eşin Yasal Miras Payı, , 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık. (Aile Hukukumuzda Mal Rejimleri)

Akçin, Fahri (2017) ‘Eşler Arasındaki Mal Rejiminin Tasfiyesi Davalarında Uygulamalar’, Medeni Kanun’un ve Borçlar Kanunu’nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu, 1926’dan Günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku, C: 1, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 187-202.

Akıntürk, Turgut / Ateş, Derya (2017) Türk Medeni Hukuku, Aile Hukuku, İkinci Cilt, 20. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık.

Anıl, Yaşar Şahin / Taner, Yonca (2011) Eşler Arasında Mal Rejimleri, İstanbul, Legal Yayınevi.

Ateş, Turan (2013) Edinilmiş (Kazanılmış) Mallara Katılma Rejimi, 3. Baskı, Ankara, Bilge Yayınevi.

Barlas, Nami (2004) ‘Eşler Arası Hukuki İşlem Özgürlüğü ve Sınırları’, Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Demir, Şamil (2014) ‘Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değerin Hesaplanması ve Paylaştırılması’ Ankara Barosu Dergisi, S. 1, s. 245-269.

Deschenaux, Henri/ Steinauer, Paul-Henri/ Baddeley, Margareta (2009) Les effets du mariage, Deuxième édition, Fribourg, Stämpfli Editions SA Berne.

Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper (2012) Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Gençcan, Ömer Uğur (2018) Mal Rejimleri Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.

Gümüş, Mustafa Alper (2008) Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri, (TMK m. 185-281), İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Gürsoy, Serhan / Bulut, Harun (2004) Aile Mahkemeleri Uygulaması, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Hausheer, Heinz / Reusser, Ruth / Geiser, Thomas (1992) 'Der orderntliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung' Meier-Hayoz, Arthur (Herausgeber) Berner Kommentar Band/Nr II/1/3/1, Stämpfli Verlag.

Hatemi, Hüseyin / Kalkan Oğuztürk, Burcu (2014) Aile Hukuku, 4. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Hatemi, Hüseyin (2005) Aile Hukuku I (Evlilik Hukuku), İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Jungo, Alexandra (2016) 'Art. 208 ZGB', Peter Breitschmid, Alexandra Jungo, (Herausgeber) Personen- und Familienrecht, Partnerschaftsgesetz, Art. 1-456 ZGB, PartG, 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG.

Kılıçoğlu, Ahmet (2014) Katkı-Katılma Alacağı, 4. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi.

Kılıçoğlu, Ahmet (2002) Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara.

Nuspliger, Isabelle (2016) 'Hinzurechnung', Kostkiewicz, Jolanta Kren / Wolf, Stephan / Amstutz, Marc / Fankhauser, Roland (Herausgeber) Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, 3. Überarbeitete Auflage, Orell-Füssli Verlag AG.

Özer Deniz, Miray (2016) Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiyesi, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Öztan, Bilge (2015) Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.

Özğür, Ali İhsan (2008) Mal Rejimleri, 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Piotet, Paul (1987) Die Errungenschaftsbeteiligung nach schweizerischem Ehegüterrecht, Bern, Stämpfli Verlag.

Sarı, Suat (2007) Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, İstanbul, Beşir Kitabevi.

Steck, Daniel / Fankhauser, Roland (2017) ‘Der ordentliche Güterstand der Errungenschaftsbeteiligung / Art. 208’, Schwenzer, Ingeborg / Fankhauser, Roland (Herausgeber) Scheidung Band I: ZGB, 3. Auflage, Stämpfli Verlag.

Şıpka, Şükran (2013) Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar, 3. Baskı, İstanbul, XII Levha Yayıncılık.

Uyar, Talih (2017) ‘Muvazaa Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları’, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 75, S: 2017/3, (265-316), Ankara.

Zeytin, Zafer (2005) Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Çevrimiçi Kaynaklar:

www.bger.ch

www.corpus.com.tr

www.hukukturk.com

www.kazanci.com.tr

www.lexpera.com.tr

www.resmigazete.gov.tr

www.tech4transparency.org

www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss723_Madde_Gerekceleri_2.pdf